

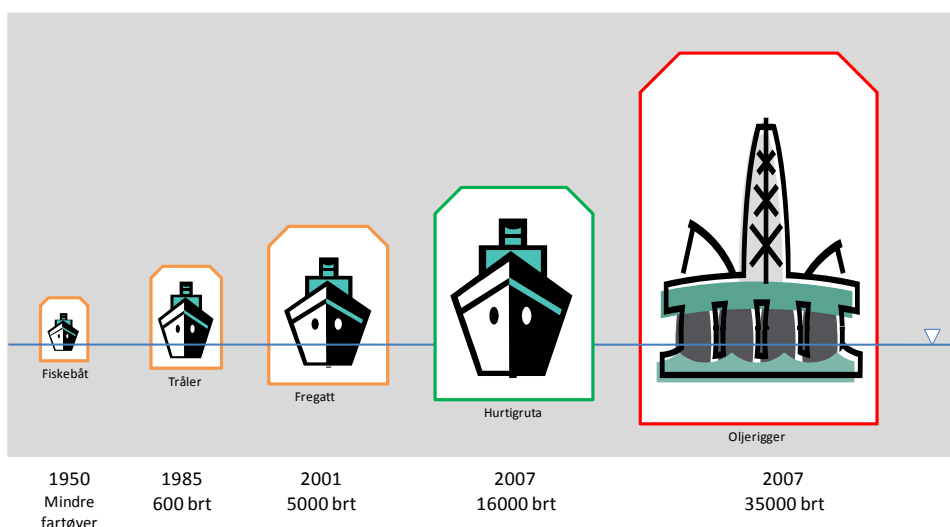
CONCEPT NYHETSREV NR. 2 - 2009

Om tautologier og store valg

En tautologi er filosofenes betegnelse på et utsagn som alltid er sant. Slike utsagn har ingen informasjonsverdi. Eksempler: Enten vinner man eller så taper man - jeg er meg og du er deg - gjort er gjort og spist er spist - etter sol kommer regn. Skitt det samme, vil en kanskje si, dette er meningsløst pjatt som sies alt for ofte når folk ikke har noe å si.

Hva gjør en når en får avslag? Da øker en selvsagt tverrsnittet på tunnelen i neste søknad. Mottoet blir: "when in trouble – double".

Dette er paradoksalt, for de store båtene er nettopp de som *ikke* har bruk for en skipstunnel. Lønnsomheten blir derfor *ennå* dårligere.

Og det er helt riktig. Et av de mer berømte sitatene som havner i denne kategorien er det følgende, formulert av humoristen og forfatteren Douglas Adams: "Anything that happens, happens. Anything that is happening causes something else to happen, causes something else to happen. Anything that is happening happens again, happens again. Though not necessarily in that order". Ut-sagnet er meningsløst – og humoristisk.

Tanken går til et prosjektforslag som har eksistert i mer enn 20 år og som i disse dager nærmer seg sannhetens øyeblikk, det vil si da det avgjøres om prosjektet får statlig finansiering. Dette er imidlertid ikke første gangen. Prosjektet, som gjelder byggingen av en skipstunnel mellom to fjordarmer ved Stad, er flere ganger blitt avvist på statlig hold som ikke samfunnsøkonomisk lønnsomt. Kommunale og fylkeskommunale interesser greier allikevel å fremme forslaget på nytt og får omkamp gang etter gang. Samtidig, mens tiden går, er utviklingen i skipsfarten slik at det blir mindre og mindre bruk for en slik tunnel.

Trolig er det slik at dersom tunnelen blir bygget - og den blir stor nok til å ta passasjerkip - så er det først og fremst fritidsbåtene som blir brukere av verdens første - og desidert største skipstunnel. Meget dårlig samfunnsøkonomi. Dette er meningsløst - og ikke humoristisk.

Det ligger en enkel og forståelig logikk bak det som skjer i dette prosjektet, og også i de fleste andre store offentlige prosjekter. Denne logikken blir nesten aldri tydeliggjort og skikkelig drøftet. Concept-programmet har nettopp gjennomført en studie der en filosof, en samfunnsplanlegger og en strateg ser på dette problemet, og på hva som skal til for at logikken identifiseres, tydeliggjøres og ivaretas på veien fra idé til endelig beslutning. Rapporten kan bestilles eller lastes ned fra www.ntnu.concept.no

Knut Samset, Vincent F. Hendricks og Arvid Strand, "Sykehus, fregatter og skipstunnel. Logisk minimalisme, rasjonalitet og de avgjørende valg", Concept rapport nr. 21, Trondheim, 2009.

Nye publikasjoner fra Concept

Tre nye Concept-rapporter er gitt ut i 2009:

Concept rapport nr. 21 er omtalt i det foregående.

Concept-rapport nr. 22 "Miljøøkonomi og samfunnsøkonomisk lønnsomhet" av Kåre P. Hagen tar for seg hvordan miljøvirkningen av store investeringsprosjekter kan hensyntas i lønnsomhetsberegninger, og er den første i en serie om dette temaet.

Concept-rapport nr. 23 "The Norwegian Front-End Governance Regime of Major Public Projects—A Theoretically Based Analysis" av Tom Christensen drøfter den norske KS-ordningen i lys av ulike perspektiver fra organisasjonsteorien.

Publikasjon fra Project Management Institute

Rapporten "Governance Frameworks For Public Project Development and Estimation" av Ole Jonny Klakegg, Concept, Terry Williams, University of Southampton, og Ole Morten Magnussen, Concept er tilgjengelig fra PMI. Den inneholder en grundig analyse av tre ulike kvalitetssikringsordninger (Governance Frameworks) i Norge og Storbritannia. I analysen benyttes en rekke teorier fra økonomi og samfunnsvitenskap. Også eksempelprosjekter undersøkes for å øke forståelsen av hvordan prosjektene påvirkes av kvalitetssikringen.

Det neste internasjonale Concept symposiet går av stabelen på Oscarsborg ved Drøbak 16.—17. september 2010.

Concept-programmet ønsker dere alle god jul og et godt nytt år!

